

Herziene afspraken regionale waterkeringen West-Nederland (modelregels met toelichting)

Artikel 1 Tijdstippen waarop regionale waterkeringen voldoen aan de omgevingswaarden

1. De regionale waterkeringen die in het periodiek verslag over de toetsronde 2012-2024 zijn afgekeurd, voldoen in het in het tweede lid genoemde jaar aan de omgevingswaarden veiligheid regionale waterkeringen. Deze termijn geldt niet voor de niet-waterkerende objecten en de waterkerende kunstwerken.
2. Het jaar als bedoeld in het eerste lid wordt voor de volgende waterschappen vastgesteld op:
 - a. Hoogheemraadschap van Rijnland: 2040;
 - b. Waterschap Rivierenland: 2030 (opgave Utrecht) en 2040 (opgave Zuid-Holland);
 - c. Waterschap Amstel, Gooi en Vecht: 2030;
 - d. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden: 2035;
 - e. Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard: 2035;
 - f. Hoogheemraadschap van Delfland: 2040;
 - g. Waterschap Hollandse Delta: 2035; en
 - h. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier: 2035.

Toelichting. Het is nu al te voorzien dat voor een aantal waterschappen de vigerende deadline voor het voldoen aan de omgevingswaarden (2030) niet haalbaar is. Bij handhaving van de deadline zouden zij zeer waarschijnlijk een beroep moeten doen op lid 5 van dit artikel (het aanvragen van uitstel bij GS). Er is voor deze waterschappen gekozen voor integraal uitstel, waarbij per waterschap is gekeken welke deadline haalbaar zou moeten zijn. Het jaar 2040 is voor Rijnland nog steeds zeer ambitieus, maar we kiezen ervoor deze deadline niet verder te verruimen.

De deadlines gelden niet voor de NWO's, de niet waterkerende objecten in een kering, zoals bomen. En evenmin voor de waterkerende kunstwerken (WKK). Dat is nu expliciet toegevoegd aan lid 1. De qua waterveiligheid risicovolle NWO's en WKK behoeven echter wel extra aandacht van de waterschappen en dienen waar nodig te worden verbeterd. De waterschappen hebben hier veelal een eigen aanpak in; hierdoor kunnen we nu nog moeilijk een eenduidige aanpak afspreken. Met de waterschappen is afgesproken om gezamenlijk een handelingsperspectief voor toetsing en verbetering te ontwikkelen. Op basis van dit handelingsperspectief kunnen de provincies besluiten hun omgevingsverordening aan te passen.

3. De regionale waterkeringen die in de komende toetsronde 2024-2036 worden afgekeurd, voldoen in het jaar 2045 aan de omgevingswaarden veiligheid regionale waterkeringen. Deze termijn geldt niet voor de niet-waterkerende objecten en de waterkerende kunstwerken.
4. Bij de prioritering van de verbetering van regionale waterkeringen hanteert het dagelijks bestuur een risicogestuurde werkwijze, waarbij in ieder geval de volgende aspecten worden betrokken:
 - a. De mate waarin sprake is van actuele risico's voor de waterveiligheid;
 - b. De mate waarin falen, mede gelet op de functie van de betreffende waterkering, naar verwachting leidt tot maatschappelijke ontwrichting of economische schade;
 - c. De mate waarin met voorzorgs- of andere beschermende maatregelen de waterveiligheidsrisico's

tussentijds beheerst kunnen worden.

5. Het dagelijks bestuur kan Gedeputeerde Staten gemotiveerd verzoeken tot wijziging van het tijdstip bedoeld in het tweede lid, als:
 - a. Het voldoen aan de omgevingswaarde op het desbetreffende tijdstip onevenredig kostbaar is;
 - b. Door omstandigheden buiten de invloedssfeer van het waterschapsbestuur de resultaten van de beoordeling van de veiligheid van de regionale waterkering zo wijzigen dat op het desbetreffende tijdstip niet wordt of kan worden voldaan aan de omgevingswaarde; of
 - c. Ondanks de verrichte handelingen daartoe niet op het desbetreffende tijdstip is of kan worden voldaan aan de omgevingswaarde door de doorlooptijd van het treffen van maatregelen om te voldoen aan de omgevingswaarde.

Toelichting op de aanpassing van lid 5: door deze aanpassing is het waterschappen vooraf duidelijk in welke situaties een beroep op uitstel kan worden gedaan. Tekst is overgenomen uit de vigerende omgevingsverordening van de provincie Noord-Holland en komt overeen met de uitzonderingsmogelijkheden voor de primaire waterkeringen zoals opgenomen in het Bkl.

Artikel 2 Tijdstippen en werkwijze toetsing

1. De regionale waterkeringen, met inbegrip van de niet-waterkerende objecten en waterkerende kunstwerken, worden in de periode 2024 - 2036 ten minste één keer getoetst.
2. Na 2036 is de eerstvolgende volledige toetsing van de regionale waterkeringen in 2048 uitgevoerd.
3. De peildatum voor het beoordelen van alle faalmechanismen van de te toetsen waterkeringen, niet-waterkerende objecten en waterkerende kunstwerken is 1 januari 2036. Bij elke toetsing worden de dan geldende omgevingswaarden, technische leidraden en maatgevende hoogwaterstanden gebruikt.
4. De uitgangspunten zoals bedoeld in het derde lid zijn vervolgens bepalend voor de verbeteropgave. Als waterkeringen meer dan eens getoetst zijn, gelden de gehanteerde uitgangspunten ten tijde van de laatst uitgevoerde toetsing.
5. Het dagelijks bestuur brengt uiterlijk voor afloop van de toetsperiode het periodiek verslag uit aan Gedeputeerde Staten over het resultaat van de toetsing als bedoeld in het eerste lid en overlegt daarbij een overzicht van de noodzakelijke verbeteringsplannen voor de afgekeurde regionale waterkeringen (inclusief de relevante GIS-data).

Toelichting

De formulering in lid 1 is in het uitvoeringsbesluit 2014 al zodanig dat de toetsing van het hele areaal over twaalf jaar kan worden uitgesmeerd. Dat blijft zo. In de omgevingsverordeningen zal goed worden geborgd dat een waterschap binnen een toetsperiode steeds met de actuele omgevingswaarden, technische leidraden en maatgevende waterstanden toetst, en dat het dus kan voorkomen dat voor onderdelen van het areaal verschillende toetsuitgangspunten gelden.

De wijziging in lid 1 (tenminste een keer toetsen) leidt ertoe dat waterschappen in die twaalfjaarperiode de keringen/objecten/kunstwerken desgewenst (dus vrijwillig) meerdere keren kunnen toetsen: een stap in de richting van 'continu inzicht'. Vanuit verschillende waterschappen is de wens geuit om over te stappen op continu toetsen, maar we leggen dat dus niet dwingend op.

Lid 4 is toegevoegd om duidelijkheid te scheppen over de vraag wat mogelijk veranderde toetsuitgangspunten betekenen voor de verbeteropgave.

Afgelopen toetsronde zijn de NWO's voor het eerst getoetst, en dat blijft zo: zie lid 1. In de volgende ronde

worden NWO's weer getoetst, omdat de NWO's van invloed kunnen zijn op de waterveiligheid. Wel is het wenselijk dat er meer uniformiteit komt in de wijze waarop de NWO's getoetst worden. Zie ook de toelichting bij artikel 1.

Artikel 3 Verslaglegging voortgang toetsing en verbetering regionale waterkeringen

1. Het dagelijks bestuur van het waterschap brengt jaarlijks voor 1 juli een integraal verslag voortgang toetsing en verbetering uit over het voorafgaande kalenderjaar.

2. Het verslag bevat in ieder geval:

- a. De voortgang van de toetsing en verbetering van de regionale waterkeringen in het afgelopen kalenderjaar;
- b. Het meest recente en meerjarige plan van aanpak voor de toetsing en verbetering in de lopende toetsperiode;
- c. Inzicht in de mate waarin de regionale waterkeringen aan de omgevingswaarde voldoen, volgens de meest recente beschikbare informatie.

3. Het plan van aanpak als bedoeld in het tweede lid, onder b, bevat in ieder geval:

- a. Een beschrijving van de aanpak en meerjarenplanning van de toetsingsopgave;
- b. Een beschrijving van de aanpak en meerjarenplanning van de verbeteringsopgave, waarbij inzicht wordt gegeven in de gehanteerde risicogestuurde werkwijze ten aanzien van de prioritering en planning;
- c. Een indicatie van de jaarlijkse kosten van de toetsing en verbetering van de regionale waterkeringen.

4. Het dagelijks bestuur geeft jaarlijks voor 1 juli een dataset vrij om het provinciale dashboard regionale waterkeringen West-Nederland actueel te houden.

Toelichting

Het afzonderlijke uitvoeringsprogramma voor de hele twaalfjaarsperiode komt te vervallen. Het wordt geïntegreerd met de jaarlijkse voortgangsrapportage in één integrale en actuele rapportage waarin zowel wordt teruggekeken als vooruitgekeken. Hiermee worden Gedeputeerde Staten geïnformeerd over de stand van zaken op het gebied van de waterveiligheid binnen het areaal regionale keringen van een waterschap. De vooruitblik zoals beschreven in lid 3 is in feite de invulling van de programmaplicht zoals die voor het waterschap bestaat indien er niet aan de omgevingswaarde wordt voldaan.

Voor de rapportage kan de "Handreiking rapporteren: Stowa Zorgplicht regionale waterkeringen" als nader richtsnoer dienen. Het waterschap is niet verplicht de uitgevoerde (deel)toetsingen in delen aan de provincie toe te sturen maar deze kunnen wel tussentijds worden besproken. De resultaten worden wel verwerkt in de jaarlijkse rapportage voor het meest recente inzicht. Uiteindelijk wordt (zie artikel 2) aan het eind van de toetsperiode een nieuwe toetsrapportage opgeleverd met een overzicht van de toetsingen voor het gehele areaal van het waterschap.

Naast de jaarlijkse rapportage geven de waterschappen jaarlijks een dataset vrij om het dashboard regionale keringen up-to-date te houden.